

Obsah

Úvod—9

5

I. ÚVAHY O ŘEČI—13

I. A. O řeči a stylu—15

1. Co jazyk nabízí a uživatelé nedoceňují—15
2. Posuny v řeči profesionálních mluvčích veřejnoprávních médií—26
3. Řád a chaos v myslích uživatelů češtiny—36
4. Ještě k procesu přijímání textu—46
5. Jak se dítě slovy zmocňuje světa?
Analogie, nebo kreativita v řeči dítěte?—50
6. Sociolekty z pohledu (převážně) stylistického—58
7. Stabilita, nebo dynamika vlastních osobních jmen v sociolektech?—68
8. Ze sta let české stylistiky
Od roku 1911 do roku 2011—80
9. Slovesné vazby a předložkové konstrukce v pohybu—96
10. Paralingvální grafické prostředky
Interpunkční znaménka nejen v syntaktické funkci—109

I. B. Úvahy nad kodifikací—118

11. Kodifikace z hlediska pragmatického—118
12. Kodifikace češtiny i z pohledu cizinců—135
13. Úvaha nad kodifikační Akademickou příručkou českého jazyka—140

- I. C. Nad frazeologií v řeči—150**
14. Život frazémů—150
 15. Posuny a omyly v užívání a chápání frazeologie—160
 16. Propria ve frazeologii—167
 17. Stylový charakter frazémů—176
- I. D. Úvahy pojmoslovné—184**
18. Jsme současníci, vrstevníci,
nebo různé generace?—184
 19. Generace a souvztažné termíny-pojmy
užívané v literární vědě—194
- 6**
- II. ÚVAHY NAD ČEŠTINOU VE ŠKOLE—203**
- II. A. Ideál a smysl výuky češtiny—205**
1. Nenaplnitelný ideál češtináře?
Učitelé nejvýbornější z lidí být
musejí (J. A. Komenský)—205
 2. Dynamika v obsahu a formách vyučování
mateřskému jazyku na středních školách—212
 3. Ztracená středoškolská léta?
Rozetneme gordický uzel?—220
 4. Vybrané psychodidaktické aspekty
a faktory ve vyučování češtině—228
 5. Zrušíme nejen větné rozbory?—238
- II. B. Vzdělávání učitele a žáka—245**
6. Kontinuita vzdělávání žáků a učitelů
v mateřském jazyce—245
 7. Profesní příprava učitelů češtiny—253
 8. Historická nadčasovost výukových problémů
Z výzkumu chápání mluvnických
kategorií učitelů a žáků—263
 9. Odborný styl v odborných školách—292
- II. C. Čeština i pro cizince—298**
10. Čeština – jazyk cizí i mateřský—298
 11. Věcné styly ve vzdělávání bohemistů
cizinců—307

12. Místo frazeologických obrátů
v osvojování češtiny cizinci—314
13. Čeština a Egypťané—322

III. PAMĚŤ PRO BUDOUCNOST—327

1. Kultura regionu a učitel
Řeč regionu a češtinář—329
2. O češtině trochu jinak
Historie a současnost Olympiády
v českém jazyce—337
3. Vývoj lingvodidaktiky z pohledu časopisu
Český jazyk a literatura
Dožije se ČJL sedmdesátin?—344
4. Poslední ze tří králů bohemistiky 20. století,
František Daneš—357
5. Jaromír Spal a časopis Český jazyk a literatura—362
6. Současná slovenská lingvodidaktika—369

7

Resumé—374

Jmenný rejstřík autorů—376

Věcný rejstřík výběrový—380

Seznam zkratk—390